

TILLAA TƏMLƏ

Kütübtü

Tillaa Təmle takəlaya wenna isu salav wei i kaxa Laapaalənaa na Pəli-wə pa kəhmanmaasi hekü taa tə. Ka taa ké pa keesəyi-tuyü isəna Yesu Kilisiti Isə seelaa caala Yuta nyəma taa na piitimnaa taa tə.

Yuta nyuyü nyəma na Lom nyəma pa tū kancaalaya Isə seelaa ke wahala ke səsəm. Pəli ka ké wahala tulaa mpe pa taa ləlv wei Isə layasa tampana layasuyü tə si í kraali Laapaali Kupaŋ ke piitimnaa ləlaa. Takəlaya ŋke ka keesa-tu tətəyö Pəli cəənav ke Laapaali Kupaŋ ke tetü taa.

Isəna pa faɣa Tillaa Təmle takəlaya tə:

Feesuyu Nanjtu tanjuyü, titite 1

Aseeta nyəma ke Yosalem taa, titite 2–7

Aseeta nyəma ke Yuta na Samalii taa, titite 8–12

Pəli təmlə, titite 13–28

Feesuyu Nanjtu ka tii tillaa səsaa tə

¹ Ma yulü Teufili, ma takəlaya kancaalaya nyəŋka taa ma keesa mpi mpi Yesu caala lapü tə, na nti nti i seyesa pə krayav kancaalaya, ² na pə suna kuyanku i kra isə tə. Na pəcə Yesu kra isə tə, i ka heelina Feesuyu Nanjtu tonj ke mpi i caa si yəlaa mpa i ləsaa si i tillaa tə pá la tə. ³ Yesu səm waali i lukaya i tillaa tə, na í húləyənə-weyə yaasinaa payale taa si i fema. Halı kuyeyə nule taa təcu ké Yesu lukaya i tillaa tə na í lakı-weyə Isə Kawulaya waasu. ⁴ Mprúyü kuyaku nakuli Yesu na i tillaa pa caɣaa na pá təŋna təyö. Tənaɣa i heela-wə si: I taa hatələna Yosalem. Ama í

keŋna mpi Taca ka tōma si i ká ha tō, kuvəəv ŋku kv tōm ma a heela-me tō. ⁵ Mpi pə tō tō, lvm mayamaya ke Yoħaanı naa sōna yəlaa ke İso lvm. Ama ye me ile, pu la wee naale tō Feesuyu Nanŋtu mayamaya ke paa keli na pá sə-me.

Yesu kra iso

⁶ Mpróyú Yesu na mpa paa kota mpv tō pa pəəsa-i si: Taca, ye mpv pəneyele n ká tayanı İseyeli kawulaya ŋkeye kusuyu na?

⁷ Tənaɣa Yesu cə i na mpa paa kota mpv tō si: Pə taya si mu nyəna kuyeyɛŋ yaa waatunaa mpa Taca mayamaya suna i toŋ tō se. ⁸ Ama kuyanŋku İso Feesuyu Nanŋtu ka tii mə tō tō, i ká hiki toma na i hólí pə təna mpi i nana mə isəpee tō pə tampana ke Yosalem, na Yuta, na Samalii pə tetvnaa təna taa. Haləna pə polo pə tala antulinya tənasi təna təpai.

⁹ Yesu tema mpróyú yəɣətuyv, ilena pə kraasi-i iso na pá nyənəɣi-i mpv. Haləna pulvpu isu ŋmuntuyv kəə pə takı i tō, pa ta tasa-i nav.

¹⁰ Yesu kra iso na i tillaa wee na pá təŋna nyənuyv təpiŋ ke mpv, ile pa tuta apalaa naaleye pa cəlyəle na pá suu wontu kəhəlvmtv. ¹¹ Na apalaa mpe pá pəəsi tillaa si: Kalilee nyəma me, pepe tō ké i səŋaa na i nyənəɣi iso ké mpv? Yesu wei pə ləsa mə hekv na pə kraasi-i iso ké isəntə tō, i ká te na i məli mpróyú teitei isu i na-i na i kraaki isəntə tō.

Matiyası məla Yutaası lonte

¹² Mpróyú tillaa kula tuŋ wei pa yaa si Olifinaa tō i puyv ŋku kv kiŋ paa wee tō na pá məli Yosalem. Puyv ŋku na Yosalem pə fei pooluŋ. Pə ta kəli kiloməetəli kvlvm. ¹³ Pa talaa, ilena pá kra pa isətaa kutuluyv

ηku ku taa paa suukaya tō. Mpa pa suukaya tēna təyōle Piyee, na Yohaani, na Saaki, na Antəli, na Filipu, na Tomaa, na Paatelemii, na Matiyee, na Aləfe pəyalu Saaki, na Simōη wei i kē mpa pa lukaya si pa muvi pa tetu tō pa taa ləlu tō, na Saaki pəyalu Yuti. ¹⁴ Pa tēna pa kotaya təntəmle ke tam na pá sələməyi Iso. Pa taa ka we alaa napəli, na Yesu too, na Yesu newaa.

¹⁵ Kuyeeη inu i taa, kuyaku nakvli yəlaa kotaa, hali pa tala isu yulonyōη nunowa na hiu (120). Uena Piyee kvli na i səη i taapalaa mpe pa heku na i tō si: ¹⁶ Ma taapalaa me, tōm nti Iso Feesuyu Naηηtu ka tu Tafiti nəyō taa na i yōtōti, na tē we Iso Tōm takəlaya taa kē Yutaasi wei i tee Yesu kpalaa ke nəyō tō i tōm tō, pə wee kē si tu la. ¹⁷ Yutaasi inu i ka kē ta taa ləlu, na tá na-i tu kpenta təmle tēne tē taa.

¹⁸ Apalu inu, waatu wei i tēma tetu yapu na i tulum liyitee anu tō, i polaa na i hoti tē taa kē i nəyō tō, na i lotu tvli, na i taa lotu ya na tē ηmaa. ¹⁹ Tōm tēne tē yeka Yosalem nyóma tēna kin, haləna pá ha tetu ntəyi hətē na pa te taa si: Akeletama. Caləm tetu ke pa yaa mpv na pa te taa. ²⁰ Pa ηmaa Yontu takəlaya taa si:

I təyaya i təkí kaav.

Nəyōlv i taa kusí-ke.

Na lentí tōtō si:

Nəyōlv i lēeti i lonte.

²¹⁻²² Ye mpv pə wee si mpa pa təηaya-tuyv waatu wei tá na Tacaa Yesu tē cōkaya tetvnaa tō, pa taa nəyōlv i sōosi tá tō, na tá na-i tē hólí Tacaa Yesu səpv na i fe tō pə tampana. Puntv inu i ká wee wei kuyeeη tēna i ka we tá waali kē pə kpaγav Yohaani sōv Yesu ke Iso lvm tō, haləna kuyanηku pə ləsa-i tá heku na pə kpaasi-i iso tō.

23 M̄p̄óyú pa læsa yəlaa naale, Yosəəfu wei pa yaa si Paasapası na pá cuyusi-ı si Yutusi tə, na Matiyası. 24 İlena pá sələmi si: Taca, nyá nyəmna yəlaa lə-tunaa, hólí-tuyv yəlaa pane pa naale pa taa wei n læsaa si í la tillu, 25 na í paasəna təmlə nte Yutaası yelaa na í tē ı nyəŋku tə.

26 Tənaɣa pa tə tətə na pə kpa Matiyası, na í səsı tillaa naanəwa na kuləm inı ı təə.

2

Feesuyu Nanjtu tiu

1 M̄p̄óyú pə tala Pentakənta acima wule, İlena İso səelaa koti pa tənaɣa təntəmlə. 2 Pə tasaa İle, kəkəte natəli, İsu heelim səsəəm makuyv tə, İluna İsətəa kele, na tə nyaləna təyaya ŋka ka taa paə we mpu tə. 3 M̄p̄óyú pulvpuɣna lu pa təə na pə nəɣəsəna İsu kəkə nsəma. İlena pulvpuɣna mpe pá ya na pá caɣa paə wei ı təə ké kuləm kuləm. 4 Tənaɣa Feesuyu Nanjtu haɣa pa təna pa taa təmammam, na pá suv piitim ləmpı təm yəɣətuyv, na nti Feesuyu tv pa taa tə ntəyi pa yəɣətaya.

5 Pə pamna mpa pa təŋəyi İso mpaav ke teu tə pa İluna antulinya təna taa na pá we Yosalem ke waatv inı. 6 Yəlaa mpe pa nu kəkəte n̄tə tə taŋ, İlena pá koti səsəm. M̄p̄óyú pə lapa-wəɣe ha, pə taɣa pulv, paə wei ı nukaya İso səelaa yəɣətəɣəna ı tē taa. 7 Tənaɣa pa kpa nəəsı na pə la-wəɣe piti, na pá tə si: İsu Kalilee nyəma tike yəɣətəɣəna İsəntə. 8 İle pə lapa İsəna na paə tá taa wei í nukı pa yəɣətəɣəna ı tē taa? 9 Anı tá taa cəne mpa pa İluna Paatı tətə tə pa wəe, Metii na İlam pə nyəma ná wəe, Mesopotami nyəma ná wəe, na Yuta na Kapatəsı pə nyəma, na Pəŋ nyəma

na Asii tetu nyóma, ¹⁰ Filicii na Pamfili pə nyóma, na Icipiti nyóma na Silεeni cələ Lipii tetu həyəluyu leŋku nyóma, na pə kaasa lelaa mpa pa luna Lom tə. ¹¹ Yuta nyóma siyisiyi wεε, na pə kaasi mpa pa suu Yuta nyóma Isəsele ke kusuu tə, na Kəleeti nyóma na Alapu nyóma. Paa na mpu pa tu keesəyi Isə təma səsəna təm na tá təmnaa waani waani taa, na tə nukı tá təna.

¹² Pə təmsa pa təna, pa ta nyi nti paa yəyətı tə. Ulena pá pəsəyi təma si, təm tənε ntiyile mpu? ¹³ Ama lelaa ná wona-wε, na pá tə si suləm pına-wε.

Piyεε waasu

¹⁴ Tənaɣa Piyεε na tillaa lelaa naanuwə na kuləm inı pa kulaa na pá səŋ isə. Ulena Piyεε yəyətəna samaa na nəɣə səsaya si: Ma Yuta nyóma me, na mpa me mə kəma Yosalem ke kəkəm tə, í tı ŋkraŋŋ na í cekəna teu ke nti ma heeliyi-me tə. ¹⁵ Pə taya suləm kuyuna yəlaa pane inı isu í huuki tə. Pə taya pulu tə, pə kəla tanaŋ. ¹⁶ Ama nti Isə kuyəyətutu teləsulu Sowεli ka yəyətəa tə, nti tə mayamaɣa tə lakəna saŋa.

¹⁷ Isə yəyətəa si:

Nti maa la kuyεεŋ kantəkaya nyəŋ taa təyələ.

Maa tisi ma Feesuyu ke yəlaa təna tə.

Mə pəyalaa na mə pεelaa ká na nti

tu la cele tə na pá yəyətı.

Pu hólı mə ifepiya ke təmnaa na pá nana pa isəpee.

Na mə kəkpatəlaa ká toosi toosee.

¹⁸ Tampana tə, maa tisi ma Feesuyu ke ma təmle nyóma,

apalaa na alaa nyóma, pa tə ké kuyεεŋ inı ı taa.

Paa ná nti tu la cele tə na pá yəyətı-tı.

¹⁹ Maa la kəkələ nyəmnaa ke hatoo isətənyu taa,

na piti təma ke ate.

Caləm na kəkə na nyəəsı səsəənsı ká nyala.

²⁰ Ilim ká sı təkpitii.

Isətv ká see isu caləm.

Pə təna pu la mpv na pécó pé tala

Tacaa kuyaku səsəəŋku teeli nyəŋku ŋku.

²¹ Pé na pə mpv tə yəlaa təna mpa

paa yaa Tacaa hətə tə paa tulı-tı.

²² Iseyeli nyəma me, í nu nti ma heeliyi-me tə.

Nasaleti Yesu ké yulv wei ı səsəəntv Isə hólá-me təyə.

Pə taɣa pulv, Yesu niŋ ke Isə lapəna piti təma na

səyəntv təma na Isə kəkəlv nyəmnəa mpa ı hólá mə

hekvtə tə. Isu mə mayamaya í nyəm pə təna tə. ²³ Na

yulv inəyi Isə kpayaa na í cəle-me isu ı ka huv ı taa na

ı tv pə pəle sı ı ká la tə. Ama mə kv-ı, mə yelina na

yəlaa asayaa kamı-ı səm tesika tə. ²⁴ Ama Isə yəka

səm toma na í feesi-ı. Pə taɣa pulv, pə fei sı səm í lapı-ı

pulv cəcəka. ²⁵ Tampana, Tafiiti yəyətə Yesu inı ı təm

ke mpv sı:

Ma naakaya Tacaa ke tam ké ma cəlvə.

ı ka səŋa ma waalı ké sı má taa selina pulv.

²⁶ Pə təo ké ma laakalı caya təntəmle ke teu,

na laŋheele kuyv-m ma yəyətaya taa.

Paa ma ké yulv na maa sı tə,

ma cayana teelvə.

²⁷ Pə taɣa pulv təo,

Isə nyá n kaa lə-m yem ké atətəle taa.

N kaa yelev sı nyá yulv má má tu səŋ

paa pécə mayamaya.

²⁸ N hula-m weesuɣu mpaŋ.

N ká wee ma kiŋ na í hvləsəyi ma laŋle ke teu.

²⁹ Apalaa me, í yelev má tvləsi-meɣe tá ləŋce Tafiiti

təm təcıceı sı, ı səpa na pá pimi-ı, na ı pəlaav we

tá heku ke haləna saŋa. ³⁰ Tafiiti inu i ka ké Iso kuyəɣətutu teləsulu ké na í nyəmə́ teu si, Iso ka təma nti na tuunav si i ká lapı-i tə pu la. Səsi Tafiiti ləlyəy taa tv nəɣəlv ká təɣəna kawulaya ŋka Tafiiti inu i ka təɣaa tə. ³¹ Hatoo ləŋ Tafiiti nawa mpi pu te na pə́ la tə. Pə́ tə́ ké i yəɣəta Mesii səpu na í fe tə́ pə́ təm si: Pa ta lə-i yem ké atətəle taa.

I ta tu səŋ paa pəcə mayamaya.

³² Yesu wei inu i təm ma yəɣətəyi isəntə tə, Iso feesa-i, na tá təna tə nana tá isəpee təkəlekele. ³³ Iso kusa i nyuyu na í cayası-i i kəŋkəŋ taa. İlena í kpaɣa Feesuyu Naŋŋtu, wei i ka təma si i ká ha tə, na í cəle-i. Na Feesuyu Naŋŋtu inəyi Yesu tisa tá təna tá tə́, na í təŋna nav na nuw ke isəntə. ³⁴ Pə́ taya isu Tafiiti mayamaya ná kpa isə se. Ama paa na mpv i yəɣətaa si:

Tacaa Iso heela ma Səsə si:

Caya ma kəŋkəŋ taa.

³⁵ Haləna má kəna nyá kolontunaa,

na í loosi nyá nəəhəe ke pa tə́.

³⁶ Pə́ wəe si İseyeli yəlaa təna ká nyi teu təkpaataa si, Yesu wei í kama səm tesika tə́ tə, inəyi Iso lapa Səsə na Mesii.

³⁷ İseyeli nyəma nu təm tənə İlena pa laŋa pəsi səsəm, na pá pə́sı Piyee na tillaa ləlaa si: Ta taapalaa me, isənaya pə́ wəe si tə́ la İle?

³⁸ Tənaɣa Piyee cə-wə si: I lə mə isayatu na í layası huwəe, na pá yaa Yesu Kilisiti həte na pá səna paa mə taa wei ké Iso lvm, na pə́ husı mə isayatu. İlena í hiki Iso kvcəvv səsəvv ŋku kv ké Feesuyu Naŋŋtu tə.

³⁹ Pə́ taya pulv tə́, mə na mə piya na hatəlaya nyəma ke Iso təma si i ká ha, í tu laalaa na í yaa wei te, íle i hikaa ké.

⁴⁰ Μρύγύ Piyee tasa Iseyeli nyóma ke təm payale ke heeluyu tətə, nti tu səna-we na tə səəsi-weye apalutu tə. Səsi, í læsi mə təyi yəlaa letaa pane pa taa na í tuliti.

⁴¹ Μρύγύ Iseyeli nyóma taa yəlaa tuutuuma mu Piyee təm na pá sə-weye Iso ləm. Kuyanku, mpa pa suv Iso seev tə, pa nyəəη tala isu iyisi tooso (3000).

⁴² Pa isəle ka seena tillaa kuseyesətu ke nuu, na pa təηaya təma na laηhuləmle ke səsəm. Pa təkaya təntəmle ke tam, na pá puki Iso sələmuyv pu səə nəγəlv.

Iso seelaa cakəle

⁴³ Tillaa lakaya piti təma na Iso kəkəlv nyəmnaa, na pá kraa paa wei ké səγəntv. ⁴⁴ Iso seelaa təna ka wəna nəγə kuləmaya, na pa krentaya mpi mpi pa wəna tə. ⁴⁵ Pa pəetaya pa tətvnaa na pa wontunaa na pá kotiyi pə liyitee ke təntəmle, na pá caala pa taa wei pa waasəna-i. ⁴⁶ Pa təna paa kotaya paa ifemle nteye Iso təseele ke Iso sələmuyv pu səə yəlv. Ye pa saa-weye pa tēesi taa, təntəmle ke pa kotiyi na pá təkí. Laηhuləmle ke pa təkayana pa təγnəsi, na pa taa hetəna təma. ⁴⁷ Na pá saη Iso, na yəlaa təna laηa heena-we. Paa kuyanku Tacaa səəsaya pa kpekəle təə ké mpa mpa pa nyəəη pə yapa tə.

3

Kaakalaya hika nəəhe

¹ Μρύγύ kuyaku nakuli Piyee na Yohaani pa pukaya Iso təseele ke ilim kpiluyv sələmuyv. ² Apalv nəγəlvuyv pa lələna kaakalətv, na pá pukina-i na pá suki Iso təseele səəsəle nənəγə ηka pa yaa si Caηəm Nənəγə təγə paa kuyaku ηku si í sələməyi Iso təseele taa sūlaa

ke liyitee. ³ I nawa Piyee na Yohaani pa suuki Iso taseele taa, ilena í sələmi-we si pá ha-i pulu. ⁴ M'púyú Piyee na Yohaani pa nyəna-i təpini. Ilena Piyee tami-i si: Paasəna cəne.

⁵ Tənaɣa kaakalaya paasəna-weɣe teu, na ka tɛlayaa si paa ha-keɣe pulu. ⁶ M'púyú Piyee toma-ke si: Ma feina liyitee si maa ha-η. Ama maa ha-η mpi ma wena tɔ. Na Nasaleti Yesu Kilisiti toŋ taa kuɓi na n̄ tɔ.

⁷ Ilena Piyee siisi na í tɔki kaakalaya na niŋ ntəɣəŋ, na í kuɓi. Tənaɣa kaakalaya nɔɔhɛɛ na ka nɔɔcɔwasi kra toŋ ke kra kraa. ⁸ M'púyú ka kulaa təhapa na ká tii ka nɔɔhɛɛ tɔɔ, na ká səŋ təye na ká niki tɔntɛ, na ká na tillaa səsaa pá krenti na pá suu Iso taseele taa. Na ká toŋ na ká ŋmaaləɣi na ká saŋ Iso. ⁹ Samaa təna ná ka tɔntɛ na ka Iso sam. ¹⁰ Pa kɔma na pá cəkəna si ŋke ka cakayana Iso taseele Caŋəm Nɔnəɣo kiŋ na ká sələməɣi liyitee, ilena sɔɣəntu na piti la-we na isəna ka hika nɔɔhɛɛ tɔ.

Piyee waasu ke Iso taseele taa

¹¹ M'púyú kaakalaya ŋke ka nyəna Piyee na Yohaani ke tam. M'púyú piti kra samaa ke səsəm, ilena pá wati Piyee we pa tɔɔ ké sakaya səsəɣa ŋka pa yaakaya si Saluməŋ sakaya tɔ ka tɛɛ. ¹² Piyee ná mpɔ, ilena í tɔ samaa si: Iseyeli yəlaa me, pepe tɔɔ ké apalu inɛ i kuluyu tɔ pə ceki mə laŋa? Na pepe tɔɔ ké í nyənəɣi-tu isu tá mayamaɣa tá toŋ yaa tá Isəsele teu narəli pə yelina na apalu inɛ í toŋ? ¹³ Apələham na Isaaka na Yakəpu pa Iso, wei i ké ta caanaa caanaa Iso tɔ, i kuɓa i təmle tu Yesu nyuyɔ. Ama me mə tu-i toŋtɔnaa niŋ taa. Pəle pə waali Pilati luyɔ lapa si i yeki-i tɔ, mə tayanna kisuyɔ. ¹⁴ I kisa yulu kɔpaŋ

tampana təŋlv inı, na ısayav kpitikpiti ké í səɔlaa na í sələmı Pilatı sı í tvlı-meɣe ílé. ¹⁵ Ḿpúyú pə lapa na í yele na pá kv weesuyu halv. Ama Iso ná feesa-ı na t́ nana tá ıšəpee. ¹⁶ Yesu inı ı maɣamaɣa ı toŋ taa na t́aa təmnav ke-ı yelina apalv inε ı kulaa. I nyəma-ı na inı ı səŋna mə ısentaa ısəntə. T́aa təmnav ke Yesu yelina apalv inε ı wena ı ti təmmam na mə t́na í naaki mpv.

¹⁷ Təv, ma nyəma me, ma nyəmá teu sı mə na mə səsaa í taa cekəna təɣə í lapa Yesu inəɣı mpv. ¹⁸ İle təm nti Iso yelaa na Iso kvɣəɣətvtv teləsəlaa t́na kpaalı hatoo ləŋ taa, sı ı Mesii ká təɣə kvnyəŋ tə, nti inı tə maɣamaɣa ke ı yelaa na t́ lá. ¹⁹ Pə təv tə, í lə mə ısayav na í layası hvwee, na í pəsəna Iso təv. İlena ílé í tayanı mə təwakəllena. ²⁰ İle Tacaa ká ha-meɣe kvyeŋ wei ı taa pu waası-me tə, na í kəna Mesii wei ı ka ləsa hatoo ləŋ na í sı-me tə. Mesii inəɣəle Yesu. ²¹ Ama pə wee ké sı Yesu Kilisiti í caya ıətəaa, haləna pə tala waatv wei paa tayanı pə tənaya kvfam pəsuyv, ısu Iso ka təm yeluyv ke hatoo ləŋ na ı kvɣəɣətvtv teləsəlaa kvpama yəɣətı tə. ²² Halı Moisi maɣamaɣa ná yəɣəta ı təm ke mpv sı: Tacaa mə Iso ká kəna-meɣe Iso kvɣəɣətvtv teləsəlv nəɣəlv wei ı we ısu má, na ı ká wee mə maɣamaɣa mə piitim tv, na í ká təŋ tə t́na nti ı ká heeli-me tə. ²³ Ye wei ı ta nuna Iso kvɣəɣətvtv teləsəlv inı, paa ləsi pəntv ke Iso yəlaa taa na pá kv-ı. ²⁴ Iso kvɣəɣətvtv teləsəlaa mpa pa t́na pa yəɣəta pə kpaɣav Samiyeli na ı waalı nyəma pa looŋa ŋke ka tənaya mpv tə, pa yəɣəta kvyeŋ inε inı ı təm. ²⁵ Mpi Iso ka t́ma sı ı ká ha na Iso kvɣəɣətvtv teləsəlaa ŋmaa pə təm tə, meɣe ı t́ma sı ı ká la. Halı mə təm ke Iso ka yəɣəta saa wei í na mə caanaa caanaa paa sı t́maya

nəəsi tə. Waatv inəyi Iso təma Apələham si: Nyá piya təo ké maa la atə yəlaa tənaya kəpantv. ²⁶ Pə təo ké Iso ləsa i təmle tv tə, mə cəlyəo i laaləna-i kənav. I kəna-məye-i m̄p̄ȳȳ si í la-məye kəpantv, si í layasi-me na paa wei í yele i yaasi isayav.

4

Pa yaa Piyee na Yohaani ke nənəyo

¹ Piyee na Yohaani pa təhna samaa ke yəyətənav ke mpv, ilena kətəlaa na Iso təseele tanlaa nyuyv tv na Satusee nyéma pa tala. ² M̄p̄ȳȳ pə sala-we. Pə taya pulv tillaa səsaa naale ná seyesaya samaa si Yesu fema. Mpv tə sətəa ka tə na pá fe. ³ Tənaya Yuta nyéma kpa-we na pá təkí-weye saləka, si pə fema ilə paa cəkəna. Pə taya pulv, saa inu tə pu təma taanuyv. ⁴ Paa na mpv mpa pa nuwa Piyee faaci tə, pa payale m̄wa. Haləna mvləa mpe pa taa apalaa tapə isu iyisi kakpası (5000) ke mpv.

⁵ Təv fema, ilena Yuta nyéma səsaa na nyuyv nyéma na Iso Təm seyesəlaa səsaa, pa koti Yosalem. ⁶ Pə kpaγav isu kətvlə səsə Ana, na Kayifi, na Yohaani, na Alekəsantəli-weye mpv na kətvlə səsə luluyv nyéma təna. ⁷ Iləna pá ləsi tillaa səsaa na pá kəna-weye pa hekv taa, na pá pəəsi-we si: Mpi inu í lapa isəntə tə, awe heela-me si í la mpv? Na awe ton taa ké i tu lapəna mpv?

⁸ Tənaya Feesuyv Nanjtv ton kuləna Piyee na í tə-we si: Təv, tətəv səsaa na nyuyv nyéma me, ⁹ saŋa pa pəəsəyi-tuyv kəpantv nti tə lapa kaakalaya tə tə təm, na isəna tə lapa na ká kvli tə. ¹⁰ Ilə pə wee si í nyi təm ntəyi mə təna. Iseyeli yəlaa təna í nyi-ti tətə si, Nasaləti Yesu Kilisiti wei í kama səm tesika təo na Iso

feesi-ı tō, ı toŋ taa ké yulb me ı hika ı ti na í naa-ı mō
hekv taa ké isəntō. ¹¹ Na Yesu inı ı tōm ke pa ηmaaawa
Isō Tōm taa sı:

Nmalaa me, í ka lōwa pəle nte tō,
ńté tō pəsəna nteye kite tee pəle səsəle.

¹² ı tike təkōŋ ı yakəna yəlaa nyōŋ. Pə taɣa pulb, hətə
təne tō paasi, lentə fei antulinya təna taa nte Isō hula
yəlaa sı tó yaa-te na pə ya tá nyōŋ tō.

¹³ Μρόγό kotuyu səsaa mpe pa nawa isəna Piyee na
Yohaani pa yōɣətəna apalvtō tō, ilena piti kpa-weye
səsəm. Pə taɣa pulb, pa maɣamaya pa nyəmá sı Piyee
na Yohaani pa ké yəlaa ke yem ké, pa ta la ceu nōɣlv.
Iləna pá tāsı sı paa ké Yesu təŋlaa. ¹⁴ Pécó yulb wei
ı ka hika ı ti tō, ı səŋa pa isəntaa təna. ıle pa ta nyı
nti paa yōɣoti tō. ¹⁵ Iləna kotuyu səsaa tō Piyee na
Yohaani sı pá lu təhvule taa. Pə kaasa mpe iləna pa
niki tō saawala. ¹⁶ Sı: Isənaya tii lana yəlaa pane inı?
Pə taɣa pulb, Yosalem yəlaa təna tēma nyəm sı mpe
pa lapəna piti təmle səsəle təne, pécó pə fei tu kpəesi.
¹⁷ ıle tii kisina-weye təpvlvpvlb sı ye pa tasa nōɣlvɣv
Yesu hətə təne tō tōm heeluyı paa na. Pə taa kōō na
tə tōm səsı yav ke yəlaa taa.

¹⁸ Μρόγό kotuyu səsaa yaa Piyee-we, na pá kisina-
we təpvlvpvlb sı pá taa tasa Yesu hətə ńté tō tōm
yōɣtvɣv yaa seɣesvɣv ke paa fəŋ maɣamaya.

¹⁹ Μρόγό Piyee na Yohaani pa cō kotuyu səsaa mpe
sı: Mə maɣamaya í maɣası-təɣı mə taa na í na. Pepe
kəla teu ke Isō isəntaa? Meye tə se yaa Isō? ²⁰ Ama nti
nti tá nuwa na tə nana ta ise tō, ta kaa pəsı na tó su tō
yōɣtvɣv.

²¹ Μρόγό Kotuyu səsaa mpe pa ta nyı isəna mpi paa
la Piyee-we tō. Iləna pá tasa-weye kpaalvɣv ke teu na

πά yele-wε. Pa ta hiki mpi pə təə paa hə pa ηkpaηyυv tə. Mpi pə təə tə, yəlaa təna saηaya Iso ké pə təna mpi pə lapa mpυ tə pə təə ké. ²² Apalυ wei inι piti təmle lapa na í hiki alaafəya ke mpυ tə, ι lυlyυ pusi ka kəla nule.

Iso σεελαα sələmvυv

²³ Kotυyυ səsaa yela Piyεε na Yohaani ilena pá tεε kpakpaa ke pa taapalaa kin, na pá keesi-wεyε tə təna nti kətəlaa səsaa na nyυyυ nyəma pa yəyətəa tə. ²⁴ Pεε pa nu-təyι mpυ, ilena pa təna pá sələmi Iso si: Hai, Tacaa, nyá lapəna isətəa na ate na tenku na pə təna mpi pə wε pə taa tə. ²⁵ Nyá yelina na Feesuyυ Naηηtυ tv nyá təmle tv ta ləηce Tafiiti nəyə taa ké təm na í yəyətι si:

Pepe təə ké piitimnaa cəka pə taa na kalampaani ké mpυ?

Pepe təə ké yəlaa ná paasəna nəəhεε tεε kuuu ke yem ké mpυ?

²⁶ Ate awulaa səsaa kela təəη.

Tεtv təkəlaa ná pεela nəyə na pá kulι Tacaa na ι Mesii pa təə.

²⁷ Tampana təə, Heləti, na Pəηsi Pilati, na mvυlaa, na lseyeli piitim nyəma pa pεela nəyə ke nyá təmle tv naηη tv, wei n ləsaa si í la Mesii tə, ι təə ké icate təne tə taa. ²⁸ Mpi tuu ləη nyá toma taa n nəkaa na η mayasi na η si tə, pə mayamaya ke pa lapa təkεle.

²⁹ Tacaa, pənente nyəni kpaalbyυ mpi pa kpaala-tυ na isəle kuseemle tə, na η yele na nyá təmle nyəma tá tə heeli nyá təm na tu nyaηna pulbyυ paa pəcə. ³⁰ Tv nyá niη na kutəntənaa hikiyι alaafəya, na η yele na yəlaa naaki nyá kəkələ nyəm na nyá piti təma ke nyá təmle tv naηηtv Yesu toη taa.

³¹ Tillaa tɛma sɛləmɔyɔ, ɪlɛna lɔntɛ nɛtɛ tɛ taa paa kotaa tɔ tɔ sele. M̄p̄ɔȳɔ Feesuɔyɔ Naŋŋtu tɔŋ kulɔna pa tɛna. ɪlɛna p̄a sɔv ɪsɔ Tɔm heeluɔyɔ na paa nyanŋna pɔlv.

ɪsɔ sɛɛlaa taləyɔ pa tənaya pa wɛnav

³² ɪsɔ sɛɛlaa kɛkɛlə tɛna ka kaa lotu na lɔmayasələ kulɔmtələ kɛ tɛkpataa. Pa taa nɔyɔlv taa fayasəyɔ na ɪ nyənəyɔ ɪ kɔwɛnam ɪsu ɪ tɪkɛ ɪ nyəm. Ama pa nyənaya pɛ tɛna mpi paa wɛna tɔyɔ ɪsu pa tɛna pa nyəm. ³³ Tillaa kɛɛsaya Taca Yesu fem tɔm na apalɔtv kɛ, na ɪsɔ k̄a wɛ pa tɛna pa waalı kɛ teu. ³⁴ Pa taa nɔyɔlv taa laŋ pɔlv. Pɛ taya pɔlv tɔɔ, mpa paa wɛna tɛtɔnaa ya tɛɛsɪ tɔ pa pɛɛtaya kɛ na p̄a kɔŋna pɛ liyitee, ³⁵ na p̄a cɛləyɔ tillaa. Ye pɛ caala wei pa waasəna-ɪ.

³⁶⁻³⁷ Mpu ɪnɪ pɛ yelina Lefi tv nɔyɔlv, wei pa yaakaya sɪ Yosɛfɔ na p̄a lɔla-ɪ Sipili tɔ, ɪ pɛɛta ɪ tɛtv natɛli na ɪ mɛŋna pɛ liyitee na ɪ cɛla tillaa. ɪnəyɔ tillaa ka cuɔusaa sɪ Paanapasɪ. (Apalɔtv halv kɛ pa yaa mpv na pa tɛ taa.)

5

Ananiyasɪ na ɪ alv Safila pa tɛm

¹ M̄p̄ɔȳɔ apalv nɔyɔlv ɪlɛ, pa yaa-ɪ sɪ Ananiyasɪ, na ɪ alv sɪ Safila. ɪ pɛɛta pa tɛtv natɛli na ɪ alv wɛna pɛ nyəm. ² ɪ tɛma pɛɛtvɔyɔ, ɪlɛna ɪ faya liyitee taa na ɪ su. ɪlɛna ɪ pona wɛna a kaasaa tɔ, na ɪ cɛla tillaa na ɪ alv wɛna pɛ tənaya mpv pɛ nyəm. ³ Tənaya Piyɛɛ pɔɔsa-ɪ sɪ: Ananiyasɪ pepɛ tɔɔ kɛ Satanɪ hika-ŋ m̄p̄ɔȳɔ katatələya, na ń kaasi nyá təyɔ tɛtv nti n pɛɛtaa tɔ tɔ liyitee, na ń puɔusi Feesuɔyɔ Naŋŋtu?

⁴ N taa pɛɛtəta-ti tɔ, nyá tetu ké mɛɛ. Na n tu tɛma-təɣi pɛɛtuɣu tɔ, awe ti liyitee, pə taya nyá? Uɛ isənaya pə lapa na í paasi na í mayasi nyá taa na í la yaasi isayav inɛ i taka? Isɔ kɛ í puɣusaa pə taya yɔlaa se.

⁵ Ananiyasi nu tɔm tənɛ inɛ, ɪlɛna í hoti na í sɪ. Ḿpúyú pə lapa pa tənɛ mpa pa nu tɔm tənɛ inɛ təɣɔ keniŋa nakəli pə tu fɛi. ⁶ ɪlɛna ifepiya kuli na pá takɪ-i puɣu na pá pona-i pim.

⁷ Pə lapa laasaya isɪ kaləfunaa tooso, ɪlɛ Ananiyasi inɛ i alɔ suɔwayalɛ. Ama i ta nuta nti tɔ tɛma lapu tɔ.

⁸ Ḿpúyú Piyɛɛ pɔɔsa-i sɪ: ɪ pɛɛta mə tetu nti tɔ tɔ liyitee tənayalɔ? Heeli-m.

ɪlɛna Ananiyasi alɔ cɔ sɪ: Anəɣalɛ mpu.

⁹ Tənaya Piyɛɛ yɔɣɔta-i sɪ: Isənaya mə lapa na í kɛnti na í paasi na í huɔ sɪ í mayasəɣi Tacaɔ Feesuyu Naniŋtu sɪ í naa i waali? Nyəni, mpa pa pima nyá paalɔ tɔ pa tɛma kəntɛ, mɛɣɛlɛ nənəɣɔ tɛɛ. Paa tɛɛsɪ nyaya tɛɛnɔv.

¹⁰ Tənaya Ananiyasi alɔ inɛ i hota Piyɛɛ nɔɔhɛɛ tɛɛ ké kɛkɛpa na í sɪ. Ifepiya suɔwa, ɪlɛna pá mayana i sɛpa. ɪlɛna pɛlɛ pá kɛɣa-i na pá polo pá pimi-i i paalɔ kəŋkəŋ taa. ¹¹ Ḿpúyú tɔm nti tɔ lapa Yesu sɛɛlaa kɛkəle tənɛ na mpa pa nu-ti tɔ pa tənaya keniŋa nakəli pə fɛina.

Piti tɛma payalɛ təŋna lapu

¹² Tillaa lapa Isɔ kəkəlɔ nyəm, na piti tɛma payalɛ kɛ yɔlaa hɛku taa. Isɔ sɛɛlaa tənɛ kotaya Salɔmən sakaya sɔsaya tɛɛ. ¹³ Samaɔ puɣulaya-wɛɣɛ pə tu fɛi, paa na mpu yulɔ kɛrai tu kɛ yem nyanayana pa taa suɔv. ¹⁴ Ama apalaa na alaa samaɔ mpa pa mɔkaya Tacaɔ tɔm na pá sɔsəɣi isɔ sɛɛlaa kɛkəle tɔ tɔ, pa nyɔɔŋ təŋna hukuyɔ kɛ sɔsəm. ¹⁵ ɪlɛna yɔlaa náá

suv kvtəntvnaa ke lunav, na pá husi-weyε katonaa na nyaaləŋ təə ké hapεε nəəsi, si ye Piyεε tεekəna təna, i ilεemvuyv mayamaya tu tokina kvtkinav ke pa taa lɛlaa. ¹⁶ Yəlaa samaa lukayana Yosalem cəlv acalεε taa na pá kəŋna kvtkvntvnaa na mpa aləya cəsaya tə, na pa təna pa hikiyi alaafəya.

Tillaa təyə kvnyəŋ

¹⁷ Tənaɣa isəsεemle kpa kvtvlv səsə ke səsəm ke tillaa təə, na i kin ɣayalaa təna mpa pa ké Satusee kpekəle nyəma tə. Haləna pá huv si paa kvli pa təə.

¹⁸ Mpvv ppa kpa tillaa na pá təkiv-weyε timpri pa təkəyi samaa təna tə. ¹⁹ Ama Tacaa isətəa tillu nəyəlv kəma ahoo taa na í tvli saləka nənəəsi, na í ləsi tillaa. Ilena í heeli-wε si: ²⁰ I polo Isə təsεεle taa təkəa na í kεεsi samaa ke layasvuyv mpaav kvne kv təm.

²¹ Mpvv tillaa lapə nti isətəa tillu heela-wε tə. Pa kvla tanəŋ ahula tεε na pá polo Isə təsεεle taa na pá niki waasv lapv.

Tənaɣa kvtvlv səsə na i kin ɣayalaa təna pa kota Yuta Kotuyv səsəəv nyəma. Ilena pá tili si pá ləsi tillaa ke saləka taa na pá kəna. ²² Waatv wei filisinaa ná tala saləka taa tə, pa ta mayana-wε. Ilena pεle pa məli kpakpaa na pá heeli hvvlε səsaa mpe si: ²³ Tə talaa na tɛ mayana saləka nənəəsi kaləsa mpv təkəŋkəŋ, na tanlaa náá səŋa pa təsəŋlənəa ke nənəəsi təna. Ama tə tvla nənəəsi, ilε nəyəlv fεi pə taa.

²⁴ Isə təsεεle tanlaa nyvuyv tv na kvələa səsaa pa nu mpv, ilena tillaa məkvyv mpir pə tv-weyε piti ke teu. Haləna pa ta nyi mpir təm tənε tii tənə tə. ²⁵ Tənaɣa nəyəlv ná lu yem na í heeli-wε si: I nawa, mpa inu í

ka tu saləka tə, pa wenna nteye Iso təseele səsəle taa na pá laki yəlaa ke waasu.

²⁶ Ḿpóyó taŋlaa nyuyú tu iní na í yəlaa pa polaa na pá kəna tillaa təhe. Pə taɣa pulv tə, paa wena yəlaa səɣəntv sí pá taa kə pá yoo mpeɣe pe.

²⁷ Taŋlaa nyuyú tu tana tillaa, ɫena pá səŋsi-wɛɣe təhuvle taa, na kətulv səsə suv-wɛɣe təm pəssuyv.

²⁸ Tənaɣa í təma-wɛ sí: Isu tə kisina-me təsaɣasaɣa sí í taa tasa apalv iní í təm ke yəɣətvuyv ya? Na pepeyele í lapa isəntə? Í yasa mə seɣesuyv nté Yosalem ɪcate təna təmam, na í caa í məŋna í səm təm nté ta nyəŋ taa.

²⁹ Ntəna Piyee na tillaa ləlaa pa cə kətulv səsə sí: Pə wɛɛ sí Iso ké tə se, pə taɣa yəlaa. ³⁰ Ta caanaa caanaa Iso feesa Yesu wei iní mə kama tesika tə na í sí tə. ³¹ Iso kusa í nyuyú na í caɣasí-í í kəŋkəŋ taa, na í lapí-í wulav na waasulv səsə, sí pə la na lɛɣɛli nyəma laɣasí təntə na Iso husí pa isayətv. ³² Tə ké pə təna mpi pə lapa mpv tə pə aseeta nyəma. Pə taɣa tá tike. Ama tá na Feesuyv Nanɣtv wei Iso ha mpa mpa pa nukəna-í təɣə.

³³ Kotuyv səsəv kotilaa mpe pa nu mpv, ɫena pa pááná huu səsəm, haləna pa caakaya pa kv tillaa səsaa. ³⁴ Ama pa taa ka wɛ Falisa nəɣəlv wei pa yaa sí Kamaliyee tə, í ké pa Iso Təm seɣesəlv səsə, na yəlaa seekaya-í. Ḿpóyó í kulaa na í səŋ huvle taa, na í tə sí pá ləsí tillaa na awalí tə na pəcə. ³⁵ ɫena í heeli kotilaa sí: lɛɣɛli nyəma mə, í la laakalı na mpi í caa í la yəlaa panə tə. ³⁶ Matəŋ wulənaa taa ké Teutasí kulaa na í nyəni í tı isu yulv nəɣəlv, na yəlaa isu nasəle (400) təŋ í waalı. Ḿpóyó pa kv-í, na mpa pele pa təŋaya í waalı tə pá ya ŋkəŋka, na pə təna pə saalı yem. ³⁷ ɫé í waalı ké

Kalilee tu Yutaasi ná kula kúkalvuyv waatv, na í təŋsi yəlaa kupiŋ ke ı waali. Ama pa kv ílé tətə, na pá yası pa təna mpa pa təŋaya-ı tə. ³⁸ Pə təə ké pənentə ma heeliyi-me si, í taa paasəna yəlaa panə inı pa təm tətə. ı yele-we na pá tēē. Pə taŋa pvlv təə, ye yəlaa kiŋ ke pa kookali na pa təma lunaa, pu saali ké. ³⁹ Ama ye tampana İso kiŋ ke pə lunaa, í kaa pəsi na í la-weyē pvlv. ı la laakali, pá taa kəə na í yoonə İso.

Mrúyú kotilaa mv Kamaliyē təm. ⁴⁰ İlena pá yaa tillaa na pá həkı-we, na pá heeli-we si: Yesu təm í taa tasa mə nəəsi taa ké luv. İlena pá yele-we si pá tēē. ⁴¹ Mrúyú tillaa lu kotuyv taa na laŋhulvmlə kvuyv-we ısu İso tūna-we na í yele na pá ná konyəŋ ke Yesu təə tə. ⁴² Paa ifemle nte, pa ta həesi Yesu wei ı ké Mesii tə ı Laapaalı Kupaŋ heeluyv, na waasv lapv ke tēesi taa na İso təsēlē taa.

6

Yəlaa naatosompəŋəlaya ləsvyv

¹ Waatv inı ı taa Tacaə təŋlaə təŋna səsuyv. Mrúyú pə lapa təmaŋa ke Yuta nyəma mpa pa yəŋətaya Kələeki təm tə na tetv Yuta nyəma pa həkv, si tetv Yuta nyəma u paasəŋəna mpe pa leelaa ke teu ke paa ifemle nte tə təŋənaŋa talvuyv taa. ² Tənaŋa tillaa naanvwa na naale inı ı kota Tacaə təŋlaə kpekəle təna na pá tə-we si: Pə ta mvna si tē yele İso Təm paasənav na tē laki kotəŋəŋ təm. ³ Pə təə tə, apalaa me, í nyəni na í ləsi mə taa ké yəlaə naatosompəŋəlaya, mpa yəlaə sama na Feesuyv Naŋŋtv toŋ təə pa kiŋ na pá wəna ləmaŋasēē ke səsəm tə, na tē tv-weyē təmle tənē. ⁴ İle saa inı taa hiki cayale na tē paasəŋəna İso sələmvuyv na waasv lapv ke tam.

⁵ Μπόγύ pa kpekəle təna lanjle heena təm nti, ilena pá læsi Itiyeeni. Yulu inu i tisa i yun ke Iso təw kə teu, na Feesuyu Nanjtu tonj təw i kin. Pa læsa tətəwə Filipu, na Pələkulu, na Nikanəw, na Timəj, na Paləmenasi, na Antiyəka Nikolaa, wei i ka suu Yuta nyəma mpaav taa kə kusuu ke hatoo lanj tə. ⁶ Ilena pá pona-weyə tillaa kin, na pele pá sələməna-weyə Iso na pá tən pa təw kə ni.

⁷ Μπόγύ Iso Təm tənna yekuyə na tə puki, na Tacaə tənjlə nyəwə tənna səsuyə ke səsəm ke Yosalem taa. Haləna kətəlaə payav tisi na pá mu Yesu təm ke teu.

Itiyeeni kpaav

⁸ Iso we Itiyeeni waali na í hikiyi toma ke səsəm, na í laki piti təma na Iso kəkəwə nyəm ke yəlaə heku taa. ⁹ Μπόγύ Yuta nyəma təkotile nte pa yaa si Yomaa Kuhetaə təkotile tə, tə taa yəlaə napəli mpa pa kə Silēni na Alekəsantilii nyəma tə, pá na Silisii na Asii tətə pə Yuta nyəma napəli pa kula Itiyeeni təw, na pá na-i pá suu təm həm taa. ¹⁰ Ama Itiyeeni kəla-we na təm. Pə taya pulu, Feesuyu Nanjtu hana-i ləmayasəe na í yəwətəwəna. ¹¹ Μπόγύ yəlaə mpe pa ha yəlaə ke liyitee si pá yəwəti si: Tə nuwa i sayata Moisi na Iso. ¹² Na pa səsə yəlaə na nyuyə nyəma na Iso təm seyesəlaə səsaa, na pele pá kuli Itiyeeni təw, na pá kra-i na pá pona-i təhvuə səsəwəle taa. ¹³ Μπόγύ pa caə yəlaə napəli si pele pá suu Itiyeeni ke təm si: Apalu inə i sayatəyi tá Iso təsəeəle səsəwəle kupante tənə na Iso Təm ke tam kə. ¹⁴ Halə tə nu i yəwətaə si: Nasaletə Yesu inu i kə yəki tá Iso təsəeəle səsəwəle tənə, na í layasi kətasi nsi Moisi naə hula-tu tə.

¹⁵ Μπόγύ təhvuə taa cayalaa tənə pama Itiyeeni təw kə isə, na pá ná si i isəntaa mu isətaə tillu wəətu.

7

Itiyeeni WaaSu

¹ Tənaɣa kətɔlv səsə pəəsə Itiyeeni si: Tampana pə lapa mpv? ² Ḿpógú Itiyeeni cəwa si: Ma tɛɛtvnaa na ma caanaa me, í tv ŋkpaŋŋ na í nu. Teeli Iso lu ta caanaa caanaa caa səsə Apələham təw ḱe ɪ ka wev Mesopotami na ṕécó í kuləɣi na í puki Halan ke cayav tə. ³ Na í təm-i si: Kuli na ŋ yelev nyá tetv na nyá nyéma. Maa huli-ŋ tetv nti tə taa n ká polo ŋ caya tə. ⁴ Ḿpógú Apələham kula Kalətee tetv taa na í polo í caya Halan. Apələham caa səpa, ilena Iso ləsi-i Halan təna na í kəna-i timpri mə we kayana isəntə tə. ⁵ Iso tá ha-i tetv nti tə taa ḱe pulv mayamaya. Paa tɛeliya si í sopi sopuyv mayamaya. Ama Iso təma-i kətəm ḱe si ɪ ká ha-i tetv nti. I mayamaya ɪ piya ká təna na pá ti-ti tətəɣə ɪ səm waali. Ṕécó waatv inɪ Apələham feina pəyaya. ⁶ Ile nti Iso heela-i təɣəle si: Nyá piya ká caya cayalətv ke lelaa tetv taa, na pɛle paa la-weɣe yomaa. Paa tv-weɣe wahala ke pusi nasəle (400) təcu ḱe təna. ⁷ Ama Iso təma si ɪ ká pəəsi piitim mpi pu tv-weɣe yomle ke mpv tə. Pəle pə waali ile paa lu təna na pá kəw tetv təne inɪ tə taa na pá paasəna Iso sɛev. ⁸ Ḿpógú Iso lapa na pɛlvɣv pəsi Apələham ke kətaya ŋka kaa təsəɣi-i nti í na Iso paa yəɣətəa na pá su tə. Pə təw ḱe Apələham kəma í luli Isaaka tə, ɪ pɛla-i ɪ kuyeyɛŋ pələfei naanəwa wule. Ilena Isaaka náá pɛli ḿpógú Yakərv, na Yakərv ná pɛla ḿpógú ɪ piya naanəwa na naale mpa pa ke ta kpeka caanaa caanaa səsaa tə. ⁹ Ta caanaa caanaa mpe pa lapa Yosɛfv ke isəsɛmle na pá pɛeti-i, na pá pona-i Icipiti ke yomle. Ama Iso ka we Yosɛfv waali, ¹⁰ na í yapa-i ɪ wahalanəa təna taa. Pə kəma na Yosɛfv tala Icipiti

wulav səsə kinj tə, Isə lapa na wulav lanje heena ı yaasi na ı layatv. Haləna Icipiti wulav nana-ı kufəneε krau, sı ı nyənəyi Icipiti tetv təna na ı mayamaya ı təyaya pə tə. ¹¹ M̄p̄ȳȳ nyəȳsı anaam lu Icipiti na Kanaan̄ pə tetv təna taa. Pu han̄a teu kē təkōn̄kōn̄ haləna ta caanaa caanaa mpe p̄a p̄eεki mpi paa təȳə tə na p̄a kpisi. ¹² Pə kəma na Yakərv̄ nu sı təȳənaya p̄ee wε Icipiti, ılena ı kvsı t̄a caanaa caanaa mpeye t̄əm kancaalaya nyəm na ı tili. ¹³ Pa kəma na p̄a m̄əli t̄əm naale nyəm, ılena Yosεfv̄ l̄a na ı taalvnaa nyəmı-ı. Na pə lapa tətə na Icipiti wulav səsə mayamaya n̄a cəkəna ı piitim. ¹⁴ M̄p̄ȳȳ Yosεfv̄ tila ı caa Yakərv̄ na ı nyéma təna waalı na p̄a kə. Pa wε yulonyōn̄ nutoso na naanvwa na kakpası. ¹⁵ M̄p̄v̄ pə lapəna Yakərv̄ nana Icipiti pote, na ı can̄ ı sı təna. Ta caanaa caanaa n̄a səpa təna tətə. ¹⁶ Pa k̄rakayaa-wεye na p̄a m̄ələyən̄a Sikem, na p̄a pin̄-wεye p̄əlaav̄ ηku Apələham̄ ka yapa Heməw̄ nyéma kinj na liyitee tə kv̄ taa.

¹⁷ Pə kəma na p̄ə tala nti Isə ka təma sı ı k̄a la Apələham̄ tə tə lapv̄ tə, t̄a piitim nyéma huk̄a səsəm, pa payav̄ ke Icipiti wε s̄ȳəntv̄. ¹⁸ M̄p̄ȳȳ wulav səsə kv̄falv̄ n̄əȳəlv̄ n̄a cayaa, ılé ı taa nyı Yosεfv̄. ¹⁹ Wulav ınu ı lapa t̄a piitim ke acilayatv̄. ı tu ta caanaa caanaa ke wahala ke teu na kv̄caalv̄ȳv̄, sı p̄a lə pa ahulv̄mnaa na p̄a sı. ²⁰ Waatv̄ ınu ı taa kē pa lula Moisi. ı ka kē p̄əyaya k̄v̄pan̄ka ηka ka te Isə kē teu tə. M̄p̄ȳȳ Moisi nyéma t̄ə-ı ı s̄ətv̄naa tooso kē pa tε. ²¹ Pə kəma na p̄a lə-ı tə, Icipiti wulav səsə p̄eεlv̄ hiina-ı na ı t̄əki-ı ısu ı mayamaya ı kv̄lv̄lv̄. ²² M̄p̄v̄ pə lapəna Moisi nyəm̄a Icipiti nyéma nyəm̄ təna. Haləna ı l̄a yulv̄ wei ı ȳəȳəta nti tu hotiyi atε tə, na ı p̄əsa təma.

23 Pə kəma na Moisi pusi tala nule, ilena í huu si ı ká polo na í wiili ı lseyeli nyóma ləlaa. 24 Moisi polaa ilena í mayana Icipiti tu nəyɔlv í lakı pa taa nəyɔlvɔv mʊsɔŋ. Ilena í mu wei pa lakı m̄póyó mʊsɔŋ tɔ ı tɔm na í suna ı ti, na í lɛɛti Icipiti tu, na í caŋ í kv-ı. 25 Moisi ka nyəmaɣa si ı lseyeli nyóma ká nyi si inəyi lɔ ləsaa si í waasi-we. Ama pele pa ta nyi mpv. 26 Kv fema ilena í mayana lseyeli nyóma naale na pá makı, ilena í polo pa loluyv. Na í tɔ-we si: Apalaa me, mə kulɔm ké, lɛ pepe tɔɔ ké í lakı təmaɣa mʊsɔŋ? 27 Ama mʊsɔŋtu wei ı lakaya ı tɔyɔntəle ke mʊsɔŋ tɔ ı nyasa-ı tɔm si: Ma na-ŋ, tá wulav na tá tɔm huulv. 28 Tete n tɛma Icipiti tu ke kvɔv tɔyɔle saŋa n nyəma si n ká tɛɛsi ma na? 29 Moisi nu mpv, ilena ı se kpakpaa na í polo í caɣa Matiyəŋ tɛtv taa. Matiyəŋ tənaya ı lola apalv piya naale.

30 Pə kəma na pusi nule cɔɔ, lɛ kvyakv nakulı ı we wɔlaya tɛtv taa ké puyv Sinayi kin. M̄póyó hotiya nakəli ka svv kəkə mʊyɔv, ilena ısɔtaa tillu lu ı tɔɔ ké hotiya ŋke ka kəkə taa. 31 Moisi nawa mpv, ilena pə lapı-ı piti. Tənaya ı tuusaa si ı wiiliyi teu, ilena í nu Tacaa nəyɔ si: 32 Mayale nyá caanaa caanaa lɔ, Apəlaham na lsaaka na Yakərv pa lɔ. Tənaya sɔyɔntv kpa Moisi ke səsəm na í seliyi, haləna í kpisi nyənyv. 33 Ilena Tacaa tɔ Moisi si: Wəyɔsi nyá ntaŋkpala, timpı taa n səŋa mpv tɔ pə ké tɛtv katɛ nyəntv ké. 34 Ma nawa ma yəlaa mpa pa we Icipiti tɔ pa wahala, ma nu pa wula. Ilena má tii si ma yakı-we. Tɔv, kulı, ma tiliyi-ŋ Icipiti.

35 Moisi wei inı ı tɔm lseyeli nyóma ka kisaa təkpatəkpata na pá tɔmı-ı si: Tə na-ŋ, tá wulav na tá tɔm huulv tɔ, kulɔm inəyi lɔ tayaana kvsvyɔv na í tili pa

kiŋ, si í la pa wulav na í waasi-wε na isətaa tillu wei
 ı ka lu ı təə ké hotiya kiŋ tə ı ton taa. ³⁶ Inı ı lapəna
 piti təma na Isə kəkələ nyəm na í ləsi-wεye Icipiti tetv
 taa. ı lapa mpv tətəyə səsəncaası tenku taa na wulaya
 tetv taa, halı pusi nule. ³⁷ Moisi inı ı heelina Iseyeli
 nyəma si: Isə ká kəna-mεye Isə kuyəyətutu teləsulv
 nəyələ wei ı wε isu má, na ı ká wεε mə mayamaɣa mə
 piitim tv tə. ³⁸ Kulvm inı ı ka wenna Iseyeli nyəma
 mpa paa kota wulaya tetv taa tə pa kiŋ. ı na isətaa
 tillu wei ı ka yəyətəna-ı puyv Sinayi təə tə pa wenna
 tá caanaa caanaa kiŋ ke tənε inı. Moisi inı ı muna Isə
 Təm nti tə lakı təmlε ke səsəm tə si ı teləsəyi-tv.

³⁹ Ama tá caanaa caanaa ta nuna-ı. Pa kisa-ı na pá
 kpaɣa pa laakalənaa na pá məhna Icipiti. ⁴⁰ Haləna
 pá yəyətı Aləŋ si: Lu-tuyv tuyv na tə nyənəyi-ku. Pə
 taya pulv, tə ta nyı mpi tá Icipiti taa ləsəlv Moisi
 təmnaa tə. ⁴¹ Mprúyú pa lupa naule na pá pəsi-tεye pa
 tuyv na pá laa-tε. Haləna pá yələna pa niŋ kulupum
 mpəyi teu. ⁴² Mprúyú Isə lapa-wεye awusa na í ye-
 wε si pá nyənəyi isətvlnhəsi ke pa tuŋ, isu paa ηmaav
 Isə kuyəyətutu teləsəlaa takələsi taa tə si:

Iseyeli nyəma mε,
 maya í lapa kətasi na í fεenı
 wulaya tetv taa ké pusi nule taa?

⁴³ Aai, tuyv Moləki cokəle na mə tuyv
 Lefan isətvlnhə lεεsvy ke
 í kpaɣaa na í paasəyəna.
 ı tənaya mpv, pə taya wei í lupa si
 í təhəyi təyələ?

Pə təə ké maa yelev na pá pona-mεye Papiloni,
 haləna í tεε pə waalı.

44 Wulaya tetv taa təne inı tá caanaa caanaa ka wena cokəle, na tə taa na seliya kpraatanaa. Paa sika-teye teitei ké isu Iso ka heeluyu Moisi tō. Teitei isu nte tə taka Moisi ka nawa tō. 45 Tá caanaa caanaa cela-teye pele pa waalı nyóma. Ilena pele pá krenna-teye timpı Yosuwee tee-weye nəyo na Iso yası piitimnaa ke pa isentaa na pá tayo tetv tō. Na tó wee tənaya mpv, haləna Tafiiti waatu. 46 Iso lanle heena-ı teu, ilena Tafiiti náá sələmi-ı nəyo, sı ı lakı inı wei ı ké Yakərv Iso tayo təcayalə. 47 Pə na pə mpv tō, Salvməŋ ŋmana-ı kutuluyu ŋkv.

48 Ama pə taya isətaa Iso Səsə inı ı cakı kutulun wei yəlaa nin ŋmawa tō ı taa se. Halı Iso kvyəyətutu teləsulv mayamaya yəyətə mpv sı:

49 Taca yəyətə sı:

Isətənyv nté ma kumte.

Ateyele ma nəəhe təsule.

Ile kutuluyu ŋku kv taka ké í pəsəyi na í ŋma-m?

Na leyele ma təheesələ?

50 Pə taya má lapəna pə tənaya mpv na ma nin?

51 Təv, yəlaa mpa me í tema keeluyu tō, mə lanə lapa kpusəŋ na mə ŋkraŋŋ tēli na í kisi Iso Təm. ı kpeesəyəna Feesuyu Naŋŋtv ke tam, mə caanaa katē ke í kpaɣaa. 52 Mə caanaa naasa Iso kvyəyətutu teləsəlaa mpe pa təna na pá səə kulum ke? Pa kv mpa pa heelaya sı tampana təŋlv inı ı ká kəə tō. Kulum inəyəle mə lapa kələmətō ke nəənoə na í kv. 53 Halı meye isətaa tillaa teləsa Iso kvsəsutv. Pəyele u caakı tə təkvyv.

Itiyēni səm

54 Yuta nyóma nu mpv, ilena pááná huu pa taa, na pá sala pa nin ke Itiyēni təə na pá taŋaa. 55 Ḿpúyú

Feesuyu Nanηtu toma koləna Itiyeeni ke teu. Ilena í teki í ise na isə na í na Isə teu səsəəm na Yesu səha í ntəyən təə. ⁵⁶ Tənaya í təma si: I naa, isətənyu tulaa, na má naa Yulu Pəyaya na ká səha Isə ntəyən təə.

⁵⁷ Ḿpúyú Yuta nyəma mapa kapusi ke teu, na pá təkí pa ηkraηη na pá huli Itiyeeni. ⁵⁸ Na pá tuli-í na pá luna ícate waali, na pá suu-í pεε yaγau si pá kv-í. Mpa paa ké pə aseeta nyəma tə, pεε pa suna ifepu wei pa yaa si Səəli təyə pa wontu. ⁵⁹ Pə təηna Itiyeeni ke pεε yaγau, ilena í sələmi si: Tacaə Yesu keli-m. ⁶⁰ Ilena í lunη akula na í yəyətəna nəyə səsəəηka si: Tacaə, taa nyəni pa isayatu tənε. Itiyeeni yəyətə mpu, ilena í hεε.

8

¹ Səəli lanje ka hεena Itiyeeni kuyv.

Wahala yasa Yesu seelaa kpekəle

Kuyaku ηkv kv maγamaγa ke pa suu Yosalem Yesu seelaa kpekəle ke kunyən tuyv ke teu. Ilena pa təna pá ya Yuta na Samalii taa, na pə yelee tillaa tike. ² Ḿpúyú yəlaa mpa pa təηəyi Isə mpaav ke teu tə pa pima Itiyeeni, na pá wii-í səsəm.

³ Ama pə yela Səəli ílé tə, Yesu seelaa ke í təηna luyv si í laki sakasaka. Tεεsi taa ké í suvkaγa na í kpaaki apalaa na alaa na í təkəyi.

Filipv kpaaləyi Laapaali Kupaη ke Samalii

⁴ Mpa mpa pa ya mpu tə pa cəkəγa paa le na pá heeliyi Isə Təm Laapaali Kupaη. ⁵ Samalii ícate ke Filipv ná polaa na í heeliyi təna nyəma ke Mesii təm. ⁶ Piti təma nna Filipv lakaya tə samaa nu a təm na pá nana pa íse. Pə təə ké waatu wei í yəyətəyi, pa təna təpai pa tuyi ηkraηuyv ke teu. ⁷ Pə taγa pulv, aləγaa

kiisaya na pá seeki aləyəhilaa paɣale kin na acamaa na kaakalasi paɣale hika alaafəya. ⁸ Mpyúy yəlaa laŋa hɔlɔma katatəlaya, haləna pə la icate nteye yun.

⁹ Apalu nəyɔlv naa we icate nté tə taa ké hatoo ləŋ, pa yaaki-ɪ si Siməŋ. Apalu unɪ ɪ lakaya topotopo təma ké, na pə lakɪ Samalii nyəma tənaya piti. ɪ nyənaya ɪ təyi səsə ké pə tii fei. ¹⁰ Pə kraɣav piya na pə polo səsaa tə pa təna pa wutaya-ɪ ké. Haləna yəlaa tənaya si: Iso toma nna pa yaa toma səsəna tə a tv ntə.

¹¹ Ilena pá wutiyi Siməŋ unɪ ɪ waali. Pə taya pulv, ɪ topotopo təma ka temna-weye piti lapv ke hatoo ləŋ. ¹² Ama Filipv kəma na í heeliyi-weye Iso Kawulaya na Yesu Kilisiti pə Laapaali Kupaŋ tə pa mv Laapaali Kupaŋ inəyi teu, haləna pá sə apalaa na alaa ke Iso lum. ¹³ Siməŋ ílé ɪ maɣamaya ɪ muwa na pá sə-ɪ Iso lum. Ilena í svv Filipv ke tənuyv na ɪ nyənaya Iso kəkələnna səsaa na piti təma nna a lakaya tə na pə we-ɪ piti.

¹⁴ Tillaa mpa paa we Yosalem tə pa nuwa si Samalii nyəma mv Iso Təm, ilena pá kusɪ Piyee na Yohaani na pá tili si pá polo na pá ná. ¹⁵ Piyee pa tala təna, ilena pá sələməna Samalii nyəma mpeye Iso si pá hiki Feesuyu Nanjtv. ¹⁶ Pə taya pulv, Taca Yesu hətə tike ke paa yaawa na pá sənə-weye Iso lum. Ue Feesuyu Nanjtv ta tiita pa taa nəyɔlv ɪ tə. ¹⁷ Tənaya Piyee na Yohaani pa təna nin ke pa tə. Ilena pá hiki Iso Feesuyu Nanjtv.

¹⁸ Waatu wei Siməŋ nawa si tillaa tənə-weye nin na pá hiki Feesuyu Nanjtv tə, ɪ cəla-weye liyitee, ¹⁹ na í tə si: ɪ cəle maya mpv unɪ pə lapv tətə, na má tənə wei ké nin, pəntv hiki Feesuyu Nanjtv ke mpv.

20 Tənaya Piyee təma si: Isəna mpi n huuu si pa pəsəxi pá ya Iso hate na liyitee tə, nyá na nyá liyitee í la yem. 21 N kaa na pulv cəcəka. Pəyele nyá paa mayamaya tu fei təne iní tə taa. Pə taya pulv, Iso isentaa nyá lotu ta te. 22 Ue lə nyá huwəe asayee aní, na n wiina Tacaa na í huli-η suulu na í tayani-η nyá huwəe asayee aní. 23 Pə taya mpv, ma naakuyv-η tə, nyá na nyanj ké isu kakaya. Isayatu lapv təkəna-η təkem.

24 Mpyúy Siməη cə-we si: Mu wiina-m na Tacaa, na nti í yəyətə mpv tə tə taa natəli í taa la-m.

25 Tillaa mpe pa naale pa tema nti nti pa nawa təyə keesuyv na waasu lapv. Uena pá kuli na pá məli Yosalem. Pa məlaya mpv tə, pa heelaya Laapaali Kupaη ke Samalii acaləe payalə taa ké na pá təηna pote.

Filipv na Itiyopii tv pa təm

26 Tacaa isətəa tillu nəyolv heela Filipv si: Kuli na n təη ilim mpətəη tə, na n katí hapələ nte tə luki Yosalem na tə puki Kasa tə. Wulaya tetv taa ké hapələ nte tə fayanaa.

27 Mpyúy Filipv kulaa na í tv mpaav. I təηna pote, ue i nawa yolv nəyolvule. Sese Itiyopii yolv katanə nté. Iní i ka kəna Itiyopii wulav səsə alv nyəη wei pa yaa si Kantasi tə i akewe səsə, wei i nyənaya i kpancoou təna tə tə. Apalv iní i ka luna Yosalem kələ Iso seev. 28 I caya i keeke taa, na í kaləxi Iso kuyəyətəv teləsvlv Isayii takəlaya taa na í təηna krente. 29 Tənaya Feesuyv Nanηtv heela Filipv si: Tə na n kprətəna keeke iní.

30 Μρύγύ Filipu kpaɣa asewa na í tala ι kin, na í nu ι tɔɲa Iɔ kuyɔɔtutu teləsulu Isayii takəlaya taa ké kalɔyɔ. Uena í pɔɔsi-ι si: N cekəna nti n kaləyi tɔyɔle?

31 Μρύγύ yulu katanɔa cɔ Filipu si: Ye nɔyɔlu ta seɣesi-m, isənaya maɔ la na má cekəna?

Uena yulu katanɔa tɔ Filipu si: Kra na ń caya ma kin.

32 Təm nti ι kalaya takəlaya ɲke ka taa tɔyɔle si:

Pa tɛɛna-ι isu pa tɛekuyuna

heu ke nampɔatəle tɔ.

I lapaya isu iwəyaya ɲka

ka hɔntu pa kɔɔki na ká suma tɔ.

I suma ńpύγύ ι ta cɔ natəli.

33 Pa tu-ι taɔləm na pá ku ι təm ke pətɔɔtəle ke yem.

Awe ká pəsi na í keesi ι piitim təm?

Pa tama ι weesuɣu tomlə ke atɛ cəne.

34 Tənaya akewe inι ι təma Filipu si: La suulu na ń heeli-m, awe təm ke Iɔ kuyɔɔtutu teləsulu keesəyi mpυ? I maɣamaɣa ι təm yaa nɔyɔlu nyəntu?

35 Uena Filipu suv yɔɔtuyɔ, na í kpaɣa təm nti inι apalu inι ι kalaya mpυ tɔ, na ι seɣesəna-ι Yesu Laapaali Kupaɲ.

36 Pa tɔɲna təntɛ ke mpυ, uena pá tala tiili isəntɔ, lum ka we tənaya. Μρύγύ akewe inι ι təma si: Nyəni lum yee, n kaa sɔ-m Iɔ lum ke cəneye kpaɣaa? Yaa pə kaasa-m pυlu?

[37 Uena Filipu cɔ yulu katanɔa si: Ye n tɛma nyá taa təkpaɔa te, má sɔɔ-ɲ ké.]

Μρύγύ yulu katanɔa cɔwa si: Ma tɛma ma taa si Yesu Kilisiti ké Iɔ Pəyaya ké.]

38 Tənaya yulu katanɔa səɲsa keeke na Filipu na akewe inι pá tii pa naɔleye lum taa, na Filipu sɔ-ι Iɔ lum. 39 Pa luna lum taa, uena Tacaɔ Feesuɣu keli Filipu, akewe inι ι ta tasa-ι keesuɣu. Μρύγύ ι tu ι

mpaav na lanhulubmle kuyi-i. ⁴⁰ Ama Filipu ná tuta i təyi Asoto, na í lakı waasv ke acalee nna nna a taa i təhnaa tə, haləna í tala Sesalee.

9

Səəli Layasvuy

(Tillaa Təmle 22:6-16; 26:12-18)

¹ Ama Səəli ná təhna Tacaa təhlaa kuyv kpeesvuy na isəle kusεεmle. M̄p̄ȳḡ i kulaa na í polo kətulv səsə kin, ² na í sələm-i si: La-m takəlaya, na má pola Tamasi, na má mayana Yuta nyéma təkotilenaa taa ké mpa pa təhəyi Tacaa mpaav tə, paa apalaa paa alaa, ma kra-we na má həkə na má pona Yosalem.

³ Waatv wei Səəli we mpaav taa na í kpətəna Tamasi, ile pə lina isə kele na pə la i isentəə tənyalulu isu kəkə ke təm kuləm təə na pə ná na pə cəəna-i.

⁴ M̄p̄ȳḡ i hota ate na í nu pə pəsəy-i si: Səəli Səəli pepe təə ké n tuyv-m konyəh ke mpv?

⁵ Təhaya Səəli pəsaa si: Tacaa nyaya aweye ye?

İlena pə cə Səəli si: Maya Yesu wei n tuyv konyəh tə. ⁶ Kuli na í polo ıcate taa, paa heeli-η nti n ka la tə.

⁷ M̄p̄ȳḡ pə tənmsa mpa pa təhaya Səəli tə na pá səha yem. Pa nukaya pə yəgətəyi, ama paa naaki nəgəlv. ⁸ Təhaya səəli kula ate na í nyənəyi yem u naaki. İlena pá təkı i niη taa na pá həmi-i na pá pona Tamasi. ⁹ Na í caya kuyeyη toosoγo yulubmle tεε, i ta təgə, i ta nyəə.

¹⁰ Tacaa təhlv nəgəlv i ka we Tamasi na pá yaa-i si Ananiyasi. M̄p̄ȳḡ pə lapa-i isu toosee taka, na í ná Tacaa, na ílé i yaa-i si: Ananiyasi.

Na í tisi si: Tacaa mayalə.

11 Ӏlena Tacaa təmı-ı sı: Kuli təwaka na ń təŋ hapəle nte pa yaa sı Kusiyisile tə, na ń suv Yutaası təyaya, na ń pəəsi Taası ıcate apalv wei pa yaa sı Səəli tə ı təə. ı we təna na í təŋna İso sələmuyv. 12 Pə lapa-ı ısu toosee taka, na í ná nyá wei pa yaa sı Ananiyası tə, na ń suv sı n tənəyi-ı niŋ na ı ıse kuli.

13 Mıpúyó Ananiyası təma sı: Tacaa, ma nu təŋlaa paɣale kiŋ ke apalv ıne ı təm, na ı ısayatv nti tə təna ı lapa nyá yəlaa ke Yosalem tə pə təm tətə. 14 Kətəlaa səsaa ha-ı nəyɔ sı í kəə cənə tətə na í həkə mpa pa təka nyá təm tə.

15 Tənaya Tacaa cə Ananiyası sı: Polo, ma ləsa apalv ıneyi sı ma laki-ı na í heeliyi ma təm ke pi-itimnaa na awulaa səsaa na İseyeli nyəma. 16 Ma mayamaya maa huləna-ı kunyəməŋ wei ı ká təyɔ ma nyuyv təə tə.

17 Mıpúyó Ananiyası təewa. ı kəma ı tala təyaya ŋke ka taa, ılena í təmı ı niŋ ke Səəli təə na í təmı-ı sı: Ma taapalv Səəli, Tacaa Yesu wei n kəŋaya na ń ná mpaav taa tə, ıni ı tilina-m sı nyá ıse í kuli na Feesuyu Nanjtv toma haya nyá taa ké səsəm.

18 Mıpúyó pəlvəpənaa ısu hutu taka kəəla Səəli ısentəə ké kpakpaa na pə hoti ate na í suv nav. Ӏlena í kuli na pá sə-ı İso lvm. 19 Na í təyɔ kutəyɔv na í hiki toma.

Səəli laki waasv ke Taması

Səəli caya Tacaa təŋlaa mpa pa we Taması tə pa cələyɔ weə naale. 20 Mıpúyó Səəli suv waasv lapv taa ké kpakpaa ke Yuta nyəma təkotilenaa taa. ı heelaya təfoo ké sı Yesu kele İso Pəyalv. 21 Na pa təna mpa pa nu ı waasv ıni tə, piti kpa-we na pá təŋ sı: Pə taya ıni ı ka səsəna ıəle na mpa pa təka Yesu təm tənəye

Yosalem təgə kunyəŋ tuɣu? Isu ı ka kəma cəne sı ı kpaaw-e na í həkə na í pona kətəlaa səsaa ya?

²² Paa na mpv Səəli ná təŋna waasv lapv na ı toŋ səsəŋı tam na pə puki. ı hvlayaa Taması Yuta nyəma sı Yesu kəle Mesii. İlena pə məli pələŋe liɣituɣu, paa nyəŋ nti pə cə-ı tə.

²³ Wεε lapa naale, İlena Yuta nyəma caya na pə tayanı sı pə kv-ı. ²⁴ Ama Səəli nu nti pa həkəa na pə su tə. Na ıcate kolunja nənəəsı təŋa İlim na ahoο sı pə hiki-ı na pə kv-ı. ²⁵ M'p'uy' ahoο naalı Səəli İfalaa tv-ı sətək'v səsəəv taa na pə tisi-ı na ıcate kolunja na í tεε.

PHIPI LI ISO TOM TAKELAYA
Portions of the Holy Bible in the Lokpa language of
Benin

copyright © 1999 SIM

Language: Lokpa (Lukpa)

Translation by: SIM

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-10-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

ef14191a-91f7-51c1-ac89-7b93dd7c4377